

Branschrapport 2018

Fakta och utveckling för servicebranschen
med avseende på städ och facility management

Förord

För elfte året i rad presenterar Almega Serviceföretagen en omfattande branschrapport för städ- och FM-branschen. Vi redogör för uppdaterad statistik och nyckeltal för Almega Serviceföretagens medlemsföretag och för branschen i helhet, samt visar på viktiga trender och förändringar.

Vi hoppas att rapporten skall vara till nytta för myndigheter, medlemsföretag och medlemsföretagens kunder, men också för politiker och opinionsbildare. Med god kunskap om branschens förutsättningar kan fler se möjligheterna med servicebranschen.

Tjänstesektorn är den viktigaste arbetsgivaren i Sverige, och servicebranscherna utgör Sveriges nya basnäring. Städ- och FM-företagen utgör en viktig integrationsmotor i Sverige. Rapporten visar tydligt att en allt lägre andel av våra medlemsföretag deltar i offentlig upphandling, bara 33 procent. Det är alarmerande siffror. För att säkra god konkurrens på den offentliga marknaden behövs åtgärder.

Kvaliteten i offentliga upphandlingar behöver stärkas. Det ensidiga fokuset på lägsta pris, istället för kvalitet och pris gör att färre och färre seriösa företag lämnar anbud. Detta förstärks av bristande uppföljning av avtalen.

En annan bidragande faktor till det minskade intresset är den osunda konkurrensen med hjälp av skattemedel. Det kan vara offentliga aktörer som kan hålla orimligt låga priser med hjälp av skattemedel eller privata företag som överutnyttjar subventionerade anställningar. Därför kräver vi att alla lönestöd ska följa individen, så att god uppföljning kan ske och så att samma regler gäller för privata som statliga företag. Och vi ser gärna en översyn av hur subventionerade anställningar används och vilka effekter de har på konkurrensen.

Ari Kouvonen
Almega Serviceföretagen

Almega Serviceföretagen är bransch- och arbetsgivarorganisationen för serviceföretag. Vi samlar cirka 1 250 medlemsföretag varav 850 är städ- och FM-företag, 150 är saneringsföretag och 250 är hemserviceföretag. 150 företag är auktoriserade.*

Vi förhandlar kollektivavtal, stärker arbetsgivare och arbetar för bättre branschvillkor.

*November 2019

Innehållsförteckning

Förord.....	2
Sammanfattning	4
1. Branschstatistik	6
1.1 Företagen i branschen	6
1.2 Branschens omsättning	7
1.3 Resultatutveckling	11
1.4 Avkastning	12
1.5 Marginaler	13
1.6 Soliditet	14
1.7 Kassalikviditet	14
1.8 Vinstprocent	15
1.9 Arbetskraftskostnad/omsättning	16
1.10 Nettoomsättning per anställd	17
1.11 Antal anställda	18
1.12 Arbetsställets sektorstillhörighet samt anställdas utbildning och födelseregion.....	21
1.13 Fördelning, arbetsplats per näringsgren	23
1.14 Nyregistrerade företag	24
2. Enkätundersökning bland Serviceföretagens medlemsföretag	25
2.1 Konjunktur.....	26
2.2 Bidrag	26
2.3 RUT-avdrag.....	27
2.4 Offentlig upphandling	27
2.5 Konkurrens från offentligägda bolag	29
2.6 Prisutveckling	29
2.7 Personalstatistik	30
2.7.1 Sjukfrånvaro	31
2.7.2 Arbetstid.....	32
2.7.3 Yrkesutbildning	32
2.7.4 Nyanställda	32
2.7.5 Kompetensutveckling	33
2.8 Standarder.....	34
3 Facility Services	35
3.1 Underentreprenörer	36
3.2 Outsourcing inom offentlig sektor	37
3.3 Standardisering av facility management	38
Om undersökningen och definitioner	39
Om enkätundersökningen	39
Om statistiken	39
Kontaktuppgifter.....	39

Sammanfattning

Städ- och FM-branschen består av 3 013 aktiebolag med sammanlagt närmare 56 200 anställda som omsatte närmare 30,7 miljarder kronor år 2016/2017. Årets branschrapport visar att företagens omsättning fortsätter att utvecklas. Almega Serviceföretagens medlemsföretag har haft en stabil omsättningsutveckling under de senaste fyra åren. Företagens resultat minskar något efter att ha ökat två år i rad.

Den stora prispressen och den än kraftigare konkurrensen kan vara orsaken till att omsättningen inte har ökat lika snabbt under de senaste tre till fyra åren för Almega Städ- och FM-företagens medlemmar. Statistik från SCB och vår medlemsenkät visar att företagens kostnader fortsätter att öka mer än priserna på de tjänster företagen levererar. Prispress från oseriösa aktörer samt statens bolag leder i sig till osund konkurrens.

Det är en av förklaringarna till att majoriteten av företagen, för att förbättra lönsamheten, erbjuder kunderna närliggande tjänster vilka medför en mer flexibel verksamhet och som kan utföras med samma personal. En utveckling som fortsätter enligt svaren i årets företagsenkät.

Under de senaste fyra åren har andelen av Almega Städ- och FM-företagens medlemmar som väljer att inte delta i offentlig upphandling ökat från 51,4 procent till rekordhöga 66,9 procent. Det är alarmerande siffror som tyder på att någonting inte fungerar i upphandlingarna. Kritiken från branschen över hur offentlig upphandling fungerar är tydlig och unison. Det är för mycket fokus på priset och för dålig, eller obefintlig uppföljning av egna ställda krav. Det kan påvisas genom att företagens omsättning från offentlig marknad minskar med närmare sex procentenheter under de tre senaste åren. En bidragande orsak är den osunda konkurrensen från statens bolag och oseriösa aktörer som tillämpar oskäligen arbetsvillkor och bryter mot regelverk.

De privata aktörerna står för majoriteten av de anställda (63 procent) som arbetar med städ- och servicetjänster i Sverige. Andelen städ- och servicepersonalen inom stat, kommun och landsting (inklusive offentligt ägda företag) har minskat med 18 procentenheter sedan 2005. Trenden är dock att inom kommuner och landsting har det skett en del "insourcing" av städning. Två år i rad har antalet anställda inom kommunalt eller av landsting ägda företag ökat något.

En klar majoritet av företagen har utökat sitt tjänsteutbud under de senaste tre åren och planerar också att utöka utbudet av tjänster kommande år. Det är också en av förklaringarna till att det blir allt vanligare att arbeta som underentreprenör. Fler företag än tidigare kallar sig för service- eller facilityföretag snarare än städföretag.

Hela städ- och servicebranschen är jobbskapande och antalet anställda har ökat med 33 procent under de senaste 10 åren. Hela 49 procent av de som anställdes i branschen under föregående år kom från arbetslöshet. Många är födda utanför Sverige (över 54 procent) och en låg andel har en eftergymnasial utbildning (17 procent). Branschen är kvinnodominerad,

75 procent av de anställda är kvinnor. Inom offentlig sektor är siffran närmare 90 procent. Städyrket är det åttonde vanligaste kvinnoyrket i Sverige. Städ- och servicebranschen har närmare 33 procent kvinnliga verkställande direktörer. Det kan jämföras med övriga näringslivet där motsvarande siffra endast är 10 procent.

Branschen utgör alltså en viktig del i lösningen för den integrationsutmaning Sverige nu står inför. Våra medlemsföretag sysselsätter i hög grad utrikes födda som ofta kommer ifrån arbetslöshet. Debatten som präglats av jakten på instegsjobb har lösningen här – våra medlemsföretag förser människor med jobb som inte kräver någon akademisk utbildning. Men det är också uppenbart att företagen ser behov av reformer för att kunna öka omsättningen och i förlängningen anställa fler.

Hela 68 procent av Almega Städ- och FM-företagens medlemmar vill nyanställa, men flera hinder föreligger. Hela 80 procent menar att svårigheten att hitta rätt medarbetare är ett ganska eller mycket stort problem. 54 procent uppger i samma undersökning att svårigheterna med regelkrångel är ett ganska eller mycket stort problem, och 76 procent anser att flexibla turordningsregler skulle vara någonting positivt.

1.

Branschstatistik

I det här kapitlet finns information om branschen i sin helhet samt medlemsföretagen i Almega Städföretagen och Almega FM-företagen. Statistiken kommer från SCB samt från årsredovisningar.

Branschens omsättning och antalet anställda ökar för andra året i rad. För medlemsföretagen ökar omsättningen, men antalet anställda minskar något. Statistiken visar samtidigt att lönsamheten för företagen ökar, men att omsättningen per årsanställda minskar för Almega Städ- och FM-företagens medlemmar. Rörelsemarginalen ökar något för både medlemsföretagen och branschen, jämfört med föregående år.

Branschen består av 3 013 aktiebolag. Närmare 80 procent av dessa har 10 eller färre anställda hos privata företag. Åldersfördelningen är jämn bland de närmare 56 000* årsanställda i branschen. Hela 76 procent är kvinnor och 24 procent män av de anställda inom privat sektor.

Sammanlagt har Almega Serviceföretagen 1 250 medlemsföretag, varav 850 är städ- och FM-företag, 250 hemserviceföretag och 150 är saneringsföretag (oktober 2018). I denna rapport redovisas inte statistik för hemserviceföretag och saneringsföretag. Almegas Städ- och FM-företagen representerar 71 procent av de anställda och 85 procent av omsättningen i servicebranschen. Företagen erbjuder allt fler tjänster och allt fler upphandlare efterfrågar ett bredare tjänsteerbjudande.

Statistiken har inhämtats under september och oktober 2018 och motsvarar huvudsakligen brutna kalenderbokslut för 2016/17 samt kalenderårsbokslut för 2017.

I rapporten redovisas utveckling i siffror och beskrivande figurer för branschens samt Almega Serviceföretagens medlemsföretag.

1.1 Företagen i branschen

De flesta företag i branschen är mikroföretag. Hela 79,7 procent (2 402) har 9 anställda eller färre och endast 0,7 procent (21 företag) har fler än 250 anställda, se Figur 1a. Jämfört med förra året är det en ökning med 131 företag, varav tre fler med över 250 anställda. Antal aktiebolag i branschen är 3 013 stycken.

Bland Almega Städ- och FM-företagens medlemmar är 52,8 procent (432) mikroföretag och 2,6 procent (21) stora företag, se Figur 1b. Antalet stora företag har ökat med tre stycken sedan föregående år och antalet mikroföretag har samtidigt ökat med 14.

I hela näringslivet är endast 0,1 procent stora företag. Ökningen av antalet mikroföretag kan förklaras med ökningen av nystartade företag. Över 70 procent av branschens företag är från Stockholms län, Västra Götaland och Skåne.

*De sex senaste åren har vi kompletterat statistiken med siffror från företag som har anställda med funktionsnedsättning i sin städverksamhet och som inte redovisas under samma yrkeskod.

Figur 1a. Företagens storleksfördelning i branschen

Antal anställda	Antal företag	Andel i procent
TOTALT	3 013	100
mikro 1-9	2 402	79,7
små 10-49	495	16,4
medelstora 50-249	95	3,2
stora 250+	21	0,7

Figur 1b. Medlemsföretagens storleksfördelning

Företag	Antal anställda	Antal företag	Andel i procent
	TOTALT	818	100
Mikro	1-9	432	52,8
Små	10-49	282	34,5
Medelstora	50-249	83	10,1
Stora	250+	21	2,6

1.2 Branschens omsättning

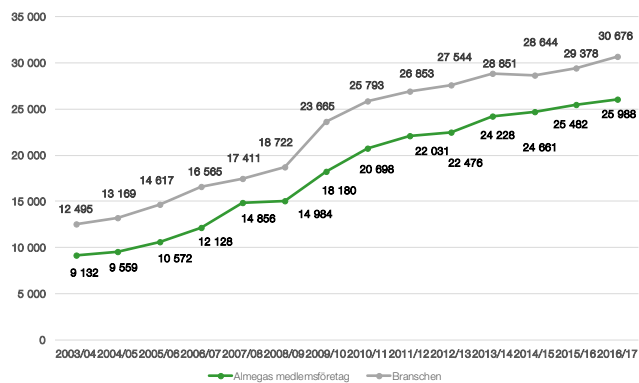
Branschens omsättning ökar för andra året i rad. Ökningen under 2017 är 1,3 miljarder kronor, jämfört med 734 miljoner kronor föregående år. Almegas medlemsföretag ökade sin omsättning med 506 miljoner, jämfört med 821 miljoner kronor föregående år. Hela branschens omsättning och Almega Serviceföretagens omsättning har ökat med 43 procent (13,3 och 11,1 miljarder kronor) under de tio senaste åren, se figur 2.

Almega Städ- och FM-företagens medlemmar, exklusive saneringsföretag och hemserviceföretag, omsatte 26 miljarder kronor under 2016/17, vilket motsvarar 85 procent av branschens omsättning. De stora företagen, med fler än 250 anställda, representerar 56 procent av branschens omsättning, vilket är något lägre i jämförelse med föregående period. Totalt omsätter Almega Serviceföretagens medlemmar, inklusive Saneringsföretagen och Hemserviceföretagen 32,5 miljarder kronor.

Avsaknaden av statistik från över 400 nya företag påverkar branschens omsättningsökning negativt eftersom årsredovisningarna, vid rapportens skrivande, inte är tillgängliga.

Omsättningen per anställd har minskat något för Almega Städ- och FM-företagens medlemsföretag och ligger nu på 593 000 kronor. För hela branschen är omsättningen per anställd 558 000 kronor. Den högre omsättningen per anställd för Almega Städ- och FM-företagens Almegas medlemmar förklaras till stor del av att medlemsföretagen har en större andel medelstora och stora företag än branschens som helhet. De större företagen erbjuder i mer betydande utsträckning andra typer av tjänster inom facility management med möjlighet till att använda samma personal till fler olika typer av tjänster. Bland företag som huvudsakligen bedriver städverksamhet är omsättningen per anställd 491 000 kronor.

Figur 2. Total omsättningsutveckling (MKR)

Almeegas medlemsföretag ökade sin omsättning med 506 miljoner, jämfört med 821 miljoner kronor föregående år.

Figur 3. Nettoomsättning 60 största städ- och FM-företagen

Nr	Företag	Tkr
1	ISS Facility Services AB	4 200 948
2	Coor Service Management AB	4 131 767
3	Sodexo AB	3 453 602
4	Compass Group AB	1 181 373
5	Allianceplus AB	591 140
6	Inspira AB	444 386
7	Förenade Service i Sverige AB	336 834
8	Sörmland Landstingsservice AB	313 715
9	MIAB AB	298 703
10	Solreneriet AB	292 229
11	Lassila & Tikanoja Service AB	239 240
12	Bohus Städ Patric Svensson AB	232 733
13	Service Compagniet Svenska AB	218 143
14	Norrlands Miljövård AB	215 025
15	MIAB Facility Services AB	205 349
16	Rengörare Näslund AB	164 851
17	Mellansvenska Städ AB	158 876
18	Hs Service och Support AB	155 878
19	Skaraborgs Städ AB	144 527
20	Teknostäd AB	123 519
21	Rimab Facility Service AB	120 527
22	Hadesten Ren AB	112 356
23	Sesab Service AB	102 181
24	ADA Service Partner AB	94 617
25	Ff - Fastighetsservice AB	93 267
26	PMI Clean AB	89 648
27	Städgladen AB	80 509
28	ISKO AB	77 767
29	Caretia Traffic Service AB	75 331
30	Städ & Maskin Centralen i Sthlm AB	73 853
31	Ts Lokalvård AB	73 663
32	Belles Golv & Städ AB	65 890
33	Effekt Svenska AB	65 773
34	Ed's Städfirma och Byggtjänst AB	65 240

forts. på nästa sida

Nr	Företag	Tkr
35	Winab Företagsservice AB	61 088
36	Lamaro AB	60 192
37	Östgöta Elitstäd AB	57 399
38	Exiso AB	56 701
39	Ekonomistäd i Jönköping AB	56 375
40	Fervent Cleaning Company AB	56 337
41	Maries Puts & Städ AB	55 469
42	Ds Facility Management AB	54 796
43	Exellent Skandinavien AB	54 350
44	Stockholms Städsystem AB	52 446
45	Xint Allservice AB	52 386
46	Estate Lokalvård AB	51 202
47	Miljöpalatset AB	50 736
48	Global Fastighetsservice AB	50 446
49	Stockholm CC Service AB	49 695
50	Mälarö Städservice AB	48 577
51	Rahms Städ AB	48 544
52	Ultra Clean i Malmö AB	47 583
53	Dannebacken Service AB	47 508
54	Diga Service Entreprenad AB	46 794
55	Eriks Fönsterputs i Sverige AB	46 685
56	N-Clean AB	46 585
57	Ekbergs Fönsterputs & Städ AB	46 162
58	Serviceföretaget Pima AB	46 049
59	ITRI SERVICE AB	45 867
60	Excelencia AB	44 983

Baserat på den senaste tillgängliga årsredovisningen (uppgifter är hämtade oktober 2018)

1.3 Resultatutveckling

Branschens resultat är något lägre jämfört med 2015/16, se figur 4. Branschens sammanlagda resultat var 725 miljoner kronor 2016/2017, jämfört med 698 miljoner 2015/16. Det ger ett resultat per anställd på 13 140 kronor, vilket är en liten ökning i jämförelse med 2015/16.

Almega Städ- och FM-företagens medlemmar representerar 39 procent av branschens samlade resultat, 445 miljoner kronor. Resultatet för Almega Städ- och FM-företagens

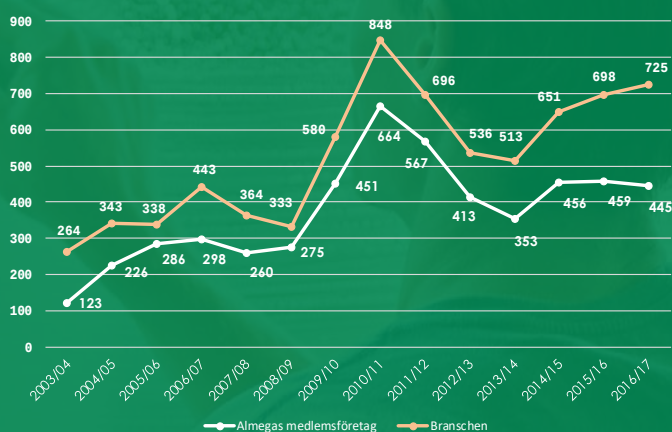
medlemmar är 11 230 kronor per anställd, vilket är något lägre än 2015/16.

Medianresultatet för hela branschen var 3,5 procent och för Almegas medlemsföretag 3,9 procent.

Figur 4. Resultatutveckling (mkr). Årets resultat, efter skatt.

Kvartilerna består av tre värden (Q1, median och Q3) som separerar ett sorterat datamaterial i fyra lika delar. En fjärdedel av observationerna är mindre än första kvartilen Q1 (undre kvartilen) och tre fjärdedelar är mindre än den tredje kvartilen Q3 (övre kvartilen). Den andra kvartilen är samma sak som medianen (md) – då två fjärdedelar är samma sak som hälften.

Övre kvartilen har ökat, median och undre kvartilen har minskat för hela branschen. För Almegas medlemsföretag har haft en ökning på övre kvartil och undre kvartilen, medianen har minskat något, se figur 5.

Figur 5. Årets resultat, tkr.

Branschen	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Årets resultat övre kvartil	214	210	259	252	220	322	219	215	228	230
Årets resultat median	58	61	115	70	63	83	63	58	61	58
Årets resultat undre kvartil	0	0	4	3	1	1	3	0	1	0

Almegas medlemsföretag	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Årets resultat övre kvartil	417	359	421	422	365	413	492	497	542	591
Årets resultat median	99	102	128	114	123	120	132	143	167	164
Årets resultat undre kvartil	5	5	16	11	7	9	9	16	10	15

3,5%

Medianresultatet för
hela branschen

3,9%

Medianresultatet
för Almegas
medlemsföretag

1.4 Avkastning

Avkastningen på eget kapital belyser företagets totala effektivitet genom att ta hänsyn till både rörelsen och hur den är finansierad. Övre kvartilen och medianen har ökat

något för hela branschen, undre kvartilen är oförändrad. För Almegas medlemsföretag har båda kvartiler och medianen ökat något, se figur 6.

Figur 6. Avkastning på eget kapital (procent)

Branschen	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Avkastning (EK) övre kvartil	48,7	50,8	56,5	58,4	60,6	61,4	60,1	59,8	59,7	65
Avkastning (EK) median	20,5	24,2	27	26,6	27,5	26,3	28,3	23,9	26	28
Avkastning (EK) undre kvartil	0	0	0	0	0	-2,3	0	0	0	0

Almegas medlemsföretag	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Avkastning (EK) övre kvartil	55,6	54	61,9	61,2	58,7	62,1	61,8	60,1	63,5	70,6
Avkastning (EK) median	26,6	27,5	31,8	28,7	30,3	27,3	31,8	31,1	32,7	33,8
Avkastning (EK) undre kvartil	0	0	1,6	0	1	3,1	2,6	2,9	2	3,1

Avkastning på eget kapital anges i procent och beräknas som justerat nettoresultat * 100/justerat eget kapital.

Avkastning på totalt kapital visar hur effektivt företaget har utnyttjat sina totala tillgångar i rörelsen. Avkastningen på totalt kapital har ökat något för branschen och Almega

Städ- och FM-företagens medlemmar i övre kvartilen och medianen, se figur 7.

Figur 7. Avkastning på totalt kapital (procent)

Branschen	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Avkastning (TK) övre kvartil	20,5	21,5	23,6	22,6	25,3	25,7	26,3	25,9	27,1	28,5
Avkastning (TK) median	9	9,9	11,7	11,2	11,4	10,6	12,1	10,9	11,9	12,1
Avkastning (TK) undre kvartil	0	0,6	1	1	0,3	-1,9	0,8	-0,6	0	0

Almegas medlemsföretag	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Avkastning (TK) övre kvartil	20,5	20,8	22	19,9	21,1	21,4	21,9	22,1	22	24,8
Avkastning (TK) median	9,6	10	11,8	11	10,6	9,3	11,5	11,5	11,6	11,9
Avkastning (TK) undre kvartil	1,8	1,3	2,1	1,3	1,8	1,8	2	1,6	2,2	2,1

Avkastning på total kapital anges i procent och beräknas som justerat resultat efter finansiella intäkter * 100/totalt kapital.

1.5 Marginaler

Rörelsemarginalen visar bidraget per omsättningskrona från årets rörelse efter att samtliga rörelsekostnader täckts. Detta bidrag skall räcka för att täcka räntekostnader och skatt samt ge en acceptabel vinst per omsättningskrona.

Rörelsemarginalen i branschen och Almegas medlemsföretag har ökat något i båda kvartiler och medianen, se figur 8.

Figur 8. Rörelsemarginal (procent)

Branschen	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Rörelsemarginal övre kvartil	8,8	9	10,6	10,6	10,8	10,6	10,9	11,1	12,9	15
Rörelsemarginal median	3,6	3,6	4,6	4,5	4,5	3,8	4,2	4,4	4,9	5,6
Rörelsemarginal undre kvartil	0	0,3	0,5	0,3	0	0	0,2	0	0,2	0,4

Almega medlemsföretag	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Rörelsemarginal övre kvartil	7,8	7,7	9,2	8,5	8,4	8,4	8,6	8,7	8,9	9,7
Rörelsemarginal median	3,7	3,4	4,4	4,1	3,8	3,2	4	4	3,7	4,2
Rörelsemarginal undre kvartil	0,5	0,3	0,7	0,4	0,5	0,3	0,5	0,5	-0,2	0,7

*Rörelsemarginal anges i procent och beräknas som justerat rörelseresultat * 100/nettoomsättning.*

Nettomarginalen visar bidraget per omsättningskrona efter att samtliga rörelsekostnader samt räntekostnader täckts. Detta bidrag skall räcka för att täcka skatten samt ge en acceptabel vinst per omsättningskrona. Nettomarginalen har minskat i båda kvartiler och medianen

för branschen. För Almega Städ- och FM-företagens medlemmar har övre kvartilen och medianen ökat något medan undre kvartilen har minskat något, se figur 9.

Figur 9. Nettomarginal (procent)

Branschen	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Nettomarginal övre kvartil	7,9	6,7	9,6	9,1	9,5	10,6	7,9	8,4	9,9	9,2
Nettomarginal median	3,3	2,3	3,8	3,9	3,8	4	3	3,2	3,6	3,5
Nettomarginal undre kvartil	0,2	0,1	0	0	0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1

Almega medlemsföretag	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Nettomarginal övre kvartil	7,3	7,3	8,1	8,2	8,2	8,3	6,5	6,5	5,8	6,9
Nettomarginal median	2,1	3,4	3,6	3,9	4,1	3,3	2,9	2,6	2,8	2,9
Nettomarginal undre kvartil	0,1	0,4	0,7	0,2	0,3	0,7	0,2	0,3	0,6	0,3

*Nettomarginal anges i procent och beräknas som justerat nettoresultat * 100/nettoomsättning*

1.6 Soliditet

Soliditeten visar i vilken grad de totala tillgångarna (balansomslutningen) under företagets hittills varande verksamhet har kunnat finansieras med eget kapital.

Generellt kan sägas att företagen i branschen har en god soliditet. Det är vanligt med soliditetsmål på cirka 30–40 procent. Närmare 60 procent av branschens företag har en soliditet över 30 procent. Värdena har inte förändrats

nämnvärt under de senaste åren, vare sig för branschen eller Almegas medlemsföretag. Branschen har haft en liten ökning på övre kvartilen, medan medianen och undre kvartilen har minskat något. För Almega Städ- och FM-företagens medlemmar har alla värden minskat något, se figur 10.

Figur 10. Soliditet (procent)

Branschen	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Soliditet övre kvartil	54,6	53,7	54,1	54,4	55,5	55,2	57	61,8	61,2	61,4
Soliditet median	36,3	35,5	37,8	37,7	38	42,4	39,8	41,2	41,4	41,3
Soliditet undre kvartil	19,5	20,1	21,8	21,4	20,7	21,1	20,9	23	23,5	21,5

Almega medlemsföretag	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Soliditet övre kvartil	46,6	45,9	47,3	45,8	44,8	47	49	50,5	50,1	48,8
Soliditet median	30,4	30,8	32,1	31,8	31,8	32,5	34,2	34,1	32,6	31,3
Soliditet undre kvartil	17,9	17,5	18,3	18,5	17,4	17	17,3	19,3	18,3	17

*Soliditet anges i procent och beräknas som justerat eget kapital * 100/totalt kapital.*

1.7 Kassalikviditet

Kassalikviditet är en indikator på företagets betalningsberedskap. Det visar kassalikviditetens förhållande på balansdagen och ger på så vis endast en ögonblicksbild. En kassalikviditet över 100 indikerar att företaget kan betala sina kortsiktiga skulder direkt.

Kassalikviditeten har minskat i båda kvartiler och medianen för branschen. För Almegas medlemsföretag har båda övre och undre kvartilen och medianen ökat. Alla kvartilvärden och medianen ligger över 100, se figur 11.

Figur 11. Kassalikviditet (procent)

Branschen	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Kassalikviditet övre kvartil	200,6	209,2	210	212,8	223	227,7	223,7	247,1	249,2	241,1
Kassalikviditet median	145	141,4	148,1	149,3	152,4	156,8	157,9	156,1	159,2	155,2
Kassalikviditet undre kvartil	105,7	106,3	110,2	110,3	111,5	111,6	111,8	112,3	114,3	109,2

Almega medlemsföretag	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Kassalikviditet övre kvartil	174,3	179	183	181,8	177,6	182,8	190,2	195,1	190,5	193,6
Kassalikviditet median	129,3	128,7	135,5	134,3	135,4	136,5	140,1	138,3	136,9	137,3
Kassalikviditet undre kvartil	100,3	103,7	108	105,8	105,2	103,7	105,9	106,6	105,1	105,5

*Kassalikviditet anges i procent och beräknas som (summa omsättningstillgångar – varulager mm) * 100/summa kortfristiga skulder.*

1.8 Vinstprocent

Vinstprocent visar bidraget per omsättningskrona från årets rörelse efter att samtliga rörelsekostnader täckts och finansiella intäkter lagts till. Detta bidrag skall räcka för att täcka räntekostnader och skatter samt ge en acceptabel vinst per omsättningskrona.

Vinstprocent är oförändrat i stort för både branschen och Almega Städ- och FM-företagens medlemmar, se figur 12.

Figur 12. Vinstprocent

Branschen	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Vinstprocent övre kvartil	9,1	9,3	10,8	10,7	11,1	10,8	11,2	11	12,3	12,4
Vinstprocent median	3,7	3,7	4,6	4,5	4,6	4,1	4,3	4,1	4,5	4,3
Vinstprocent undre kvartil	0	0,2	0,3	0,3	0,1	-0,8	0,3	0	0	0

Almega medlemsföretag	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Vinstprocent övre kvartil	7,8	8,1	9	8,5	8	8,7	8,9	9	9,7	9,6
Vinstprocent median	3,7	3,6	4,5	3,5	3,9	3,4	4,2	4,2	4,3	4,2
Vinstprocent undre kvartil	0,5	0,4	0,7	0,5	0,5	0,7	0,6	0,7	0,7	0,8

*Vinstprocent anges i procent och beräknas som justerat resultat efter finansiella intäkter * 100/nettoomsättning.*

1.9 Arbetskraftskostnad/omsättning

Ett av de mer intressanta nyckeltalen i branschen är arbetskraftskostnad/omsättning. Precis som i flera andra tjänstenärningar utgör arbetskraften den största kostnaden för företagen. I en personalintensiv bransch, som Servicebranschen, utgör ofta arbetskraftskostnaden över 70 procent av ett företags omsättning om företaget inte använder underentreprenörer eller bedriver andra verksamheter utöver städning.

Underentreprenörer är dock vanligt förekommande, 36,1 procent (44,1 procent föregående år) av företagen använder

underentreprenörer, en minskning med 8 procentenheter. Detta och utvecklingen av mindre arbetskraftsintensiva kringtjänster är några av förklaringarna till varför medianen för arbetskraftskostnaden/omsättning är förhållandevis låg.

Arbetskraftskostnaden har minskat i båda kvartiler och medianen för branschen. För Almega Städ- och FM-företagens medlemmar har övre kvartilen och medianen ökat, medan undre kvartilen har minskat, se figur 13.

Figur 13. Arbetskraftskostnad/omsättning (procent)

Branschen	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Arb.kraftskostnad/oms övre kvartil	66,1	66,2	66,4	70,2	75,9	78,2	79,1	79,6	80,5	79,1
Arb.kraftskostnad/oms median	53,9	52,6	52,8	55,1	62,7	64,9	68,1	69	71,6	66,9
Arb. kraftskostnad/omd undre kvartil	35,8	35,9	34,4	37,9	44,2	41	48,3	48,3	56,8	48,8

Almega medlemsföretag	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Arb.kraftskostnad/oms övre kvartil	69,8	70,8	70,8	75,5	77,1	78,6	79,1	79,9	79,7	83,9
Arb.kraftskostnad/oms median	59	59,6	58,9	65	66,3	68,4	70,8	71,5	71,5	75,3
Arb.kraftskostnad/oms undre kvartil	41,1	42,7	44,1	47	50,9	50,6	57,4	57,4	58,1	49,3

I en personalintensiv bransch, som servicebranschen, utgör ofta arbetskraftskostnaden över 70 procent av ett företags omsättning om företaget inte använder underentreprenörer eller bedriver andra verksamheter utöver städning.

1.10 Nettoomsättning per anställd

Nettoomsättning per anställd är ett ofta använt mått på hur effektivt företaget utnyttjar personalresurserna. Den påverkas också av förändringar i produktionsprocessen.

Nettoomsättningen per anställd är oförändrad för branschen. För Almegas medlemsföretag minskar nettoomsättningen per anställd för fjärde året i rad. Den genomsnittliga årliga nettoomsättningen per anställd i branschen är 558 000 kronor och för Almegas medlemsföretag är den 593 000 kronor. För företag som har städning som sin huvudverksamhet är

nettoomsättningen per anställd 491 000 kronor, se figur 14. Den minskade nettoomsättningen per anställd det senaste året kan ha samband med olika arbetsmarknadsåtgärder, exempelvis lönebidrag samt även ökad prispress.

Som jämförelse kan nämnas att nettoomsättningen per anställd i saneringsbranschen är över 1,3 miljoner kronor. Nettoomsättningen per anställd där är alltså betydligt högre jämfört med städ- och servicebranschen.

Figur 14. Nettoomsättning per anställd

Städföretag (utför vanligen städning)	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Oms/anst (tkr)					465	466	479	484	478	491
Branschen	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Oms/anst (tkr)	558	575	581	591	593	594	569	571	565	558
Almegas medlemsföretag	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Oms/anst (tkr)	569	600	597	608	621	625	618	605	601	593

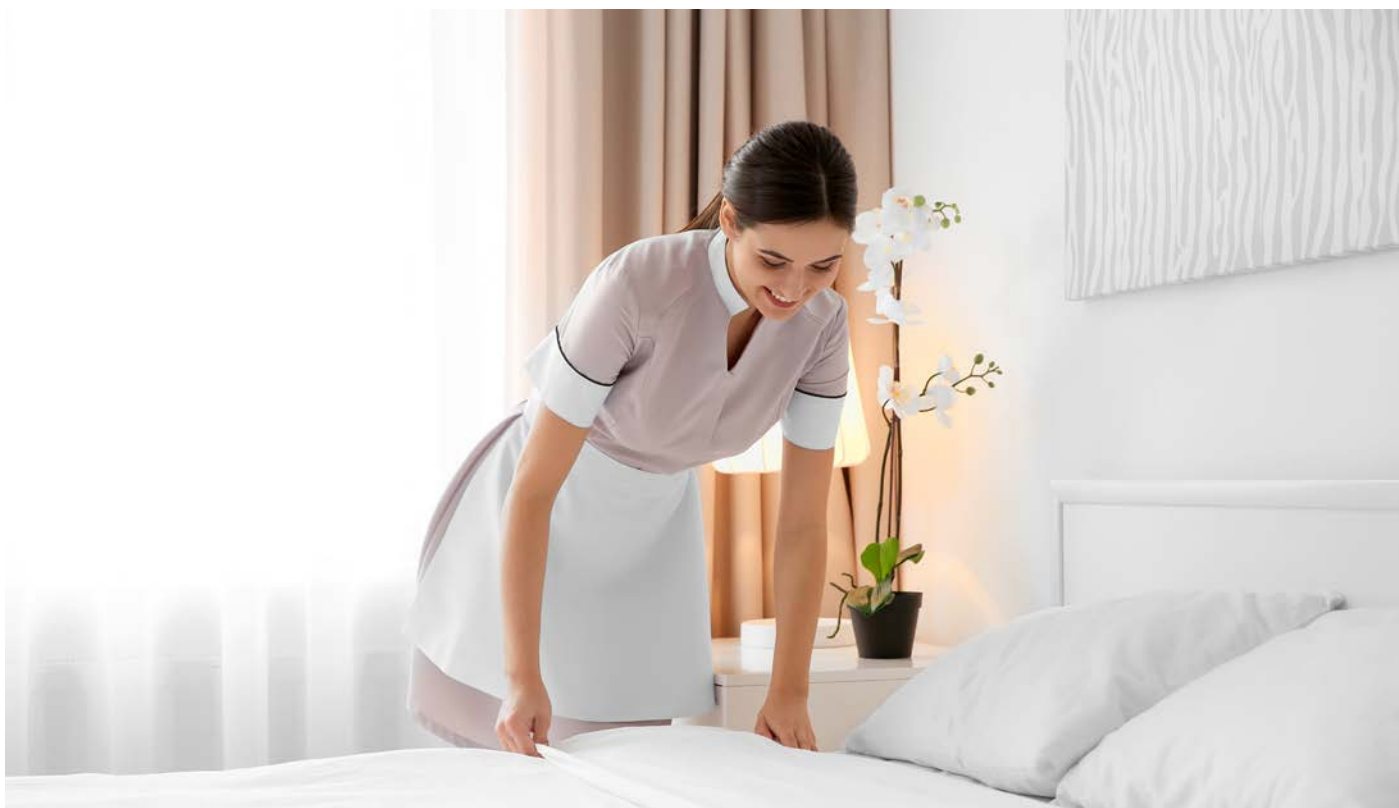
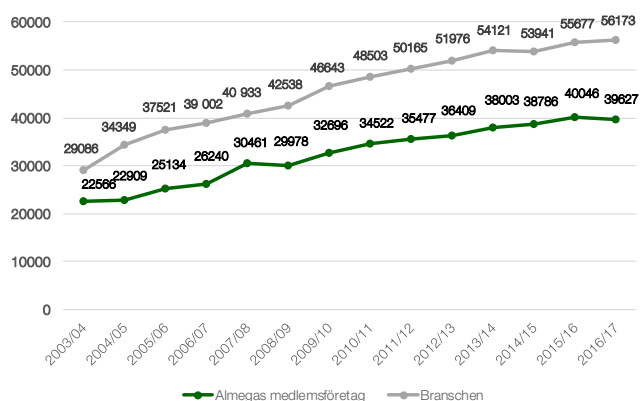

1.11 Antal anställda

Det totala antalet anställda har ökat något för branschen. Branschen sysselsätter närmare 56 000 årsarbetare, en ökning med cirka 500 årsarbetare. Almega Service-

företagen medlemsföretag sysselsätter närmare 40 000 personer vilket är en liten minskning jämfört med föregående år, se figur 15.

Figur 15. Utveckling av antal anställda

Figur16. Rangordning - Antal anställda 60 största företag (baserat på senaste årsredovisningen)

Nr	Företag	Anställda
1	ISS Facility Services AB	6 392
2	Sodexo AB	4 514
3	Coor Service Management AB	3 330
4	Compass Group AB	1 250
5	Allianceplus AB	975
6	Förenade Service i Sverige AB	815
7	Inspira AB	779
8	MIAB AB	592
9	Solreneriet AB	563
10	Sörmland Landstingsservice AB	448
11	Lassila & Tikanoja Service AB	434
12	Miab Facility Services AB	428
13	Norrlands Miljövård AB	411
14	Bohus Städ Patric Svensson AB	372
15	Rengörare Näslund AB	365
16	Skaraborgs Städ AB	301
17	Mellansvenska Städ AB	290
18	Rimab Facility Service AB	280
19	Teknostäd AB	280
20	Hs Service och Support AB	258
21	Sesab Service AB	186
22	Städgladen AB	172
23	ADA Service Partner AB	168
24	PMI Clean AB	164
25	Winab Företagsservice AB	153
26	Fervent Cleaning Company AB	151
27	Städ & Maskin Centralen i Sthlm AB	150
28	Maries Puts & Städ AB	140
29	ISKO AB	136
30	Ts Lokalvård AB	133
31	Rent 08 AB	133
32	Belles Golv & Städ AB	130
33	Miljöpalatset AB	125
34	Sydsvenska Städ AB	125

forts. på nästa sida

Nr	Företag	Tkr
35	Rahms Städ AB	122
36	Exellent Skandinavien AB	106
37	Caretia Traffic Service AB	105
38	Effekt Svenska AB	103
39	Stockholm CC Service AB	103
40	Ren Extra AB	102
41	Global Fastighetsservice AB	100
42	Ff - Fastighetsservice AB	99
43	Estate Lokalvård AB	99
44	Hadesten Ren AB	98
45	ITRI SERVICE AB	98
46	Ultra Clean i Malmö AB	97
47	Diga Service Entreprenad AB	96
48	Bygg och Städspecialisten i Sthlm AB	95
49	Ekbergs Fönsterputs & Städ AB	95
50	Serviceföretaget Pima AB	95
51	Mälarö Städservice AB	93
52	N-Clean AB	93
53	Adlersons Fönsterputs & Städ AB	92
54	GE-Bäst Services AB	92
55	Städhuset i Stockholm AB	91
56	XInt Allservice AB	90
57	Kosmo Miljötjänst AB	88
58	Idp Drift och Servicetjänster AB	87
59	Städtjänst Värmland AB	85
60	Efmab i Stockholm AB	84

Baserat på den senaste tillgängliga årsredovisningen (uppgifter är hämtade oktober 2018)

1.12 Arbetsställets sektorstillhörighet samt anställdas utbildning och födelseregion

SCB redovisar bland annat statistik över anställdas arbetsställen, utbildningsnivåer och de anställdas födelseregion för hela sysselsättningsgruppen.

Från och med 2014 redovisar SCB yrkesuppgifter efter den reviderade standarden för svensk yrkesklassificering 2012 (SSYK 2012). SSYK 2012 har ersatt den tidigare versionen, SSYK96. Detta betyder att jämförelser mellan 2014 och tidigare år inte är helt jämförbara. Totalt arbetar över 75 000 anställda med städverksamhet, se figur 17.

För första gången minskar i år antalet anställda hos privata aktiebolag. De anställda inom privata sektorn har ökat med drygt 16 000 personer mellan 2005 och 2016, medan de inom stat, kommun och landsting (inklusive offentligt ägda företag) minskat med närmare 5 000 (markerade med * i Figur 17) personer. Hos statliga Samhall arbetar över 10 000 personer med städning. Det gör Samhall till Sveriges största städföretag.

Figur 17. Arbetsställets sektortillhörighet

Arbetsställets sektortillhörighet	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	förändring 2005-2016
Aktiebolag ej offentligt ägda	33 116	36 358	37 419	39 208	39 130	41 522	43 396	46 500	46 823	44 723	49 969	49 329	16 213
*Primär kommunal förvaltning	15 365	15 050	14 543	14 794	13 765	13 302	12 784	12 447	12 167	11 873	12 933	12 654	-2 711
*Landsting	4 650	4 524	4 306	4 051	3 896	3 656	3 562	3 499	3 451	3 42	3 539	3 699	-951
Övriga företag, ej offentligt ägda	2 190	2 429	2 579	2 685	2 741	3 139	3 119	3 215	2 782	2 305	2 567	2 65	415
Övriga organisationer	2 807	2 979	2 875	2 859	2 685	2 783	2 705	2 932	2 813	2 564	2 697	2 732	-75
*Kommunalt ägda företag och organisationer	1 440	1 841	1 918	2 006	1 841	1 986	2 054	2 224	2 383	2 249	2 323	2 371	931
*Statlig förvaltning	1 871	1 821	1 732	1 592	1 470	1 474	1 501	1 423	1 445	1 280	1 319	1 322	-549
*Statligt ägda företag och organisationer	1 017	773	620	456	468	458	622	809	819	674	647	430	-587
*Statliga affärsverk	104	96	89	66	58	15	12	11	11	9	7	8	-96
*övriga offentliga institutioner	6	7	7	7	4	2	3	4	4	2	2	6	0

*offentliga verksamheter

Figur 18 visar antal anställda i branschen och deras olika utbildningsnivåer. Ingen större förändring har skett sedan föregående år. Sedan 2010 har andelen med eftergymnasial utbildning ökat med 5 procentenheter. 18 procent av de anställda har en eftergymnasial utbildning, vilket är en ökning

med två procentenheter i jämförelse med föregående år. Det är högre andel kvinnor som har eftergymnasial utbildning än män. Figuren omfattar inte anställda med funktionsned-sättning som arbetar med städning.

Figur18. Anställdas utbildningsnivå

De anställdas utbildningsnivå	2010	%	2012	%	2014	%	2015	%	2016	%
Gymnasial utbildning, högst 2 år	19 411	28%	19 893	27%	18 539	27%	19 440	26%	19 919	27%
Gymnasial utbildning, 3 år	15 112	22%	17 219	24%	16 700	24%	18 127	24%	17 898	24%
Förgymnasial utbildning, 9 (10) år	14 197	21%	14 377	20%	12 907	19%	13 280	18%	13 523	18%
Förgymnasial utbildning kortare än 9 år	9 492	14%	9 244	13%	8 454	12%	8 858	12%	9 279	12%
Eftergymnasial utbildning, mindre än 3 år	5 068	7%	6 240	9%	6 372	9%	7 371	10%	7 227	10%
Eftergymnasial utbildning, 3 år eller mer	3 704	5%	4 646	6%	4 708	7%	5 774	8%	5 533	7%
Uppgift om utbildningsnivå saknas	1 307	2%	1 394	2%	1 333	2%	1 575	2%	1 729	2%
Forskarutbildning	46	0,1%	51	0,1%	48	0,1%	51	0,1%	48	0,1%
Antal:	68 337		73 064		69 061		74 476		75 156	

Städ- och servicebranschen är en av de mest mångkulturella branscherna i Sverige. Uppgifter från SCB år 2016 visar att över 57 procent av de anställda i branschen är födda i ett annat land än Sverige, vilket är en ökning med 9 procent-

enheter jämfört med 2011, och 29 procent av de anställda i branschen är födda utanför Europa, se figur 19.

Figur19. Födelseregion

Födelseregion	Kvinnor	Män	Totalt 2016	Andel %	Totalt 2015	Totalt 2014	Totalt 2013	Totalt 2012	Totalt 2011
Sverige	27 946	6 273	34 219	45,5%	36 571	34 036	36 466	38 605	38 664
Europa, exkl. Norden	12 685	4 129	16 814	22,4%	16 879	14 433	14 193	14 058	13 187
Asien	9 255	3 570	12 825	17,1%	12 180	10 624	10 290	10 624	9 254
Afrika	2 675	3 260	5 935	7,9%	5 537	4 708	4 460	4 340	3 959
Sydamerika	1 789	1 346	3 135	4,2%	3 273	3 010	3 128	3 291	3 231
Norden, exkl. Sverige	1 393	209	1 602	2,1%	1 703	1 686	2 008	2 216	2 453
Nord- och Mellanamerika	328	264	592	0,8%	621	553	544	552	534
Okänt födelseland	12	7	19	0,0%	25	12	19	22	22
Oceanien	11	4	15	0,0%	19	15	14	16	16
Totalt:	56 094	19 062	75 156		76 808	69 077	71 122	73 724	71 320

1.13 Fördelning, arbetsplats per näringsgren

Enligt SCB arbetade 75 156 personer med städtjänster i Sverige under 2016 (yrkeskod 9111 och 5151).

I jämförelse med SCB:s statistik om inom vilka näringsgrenar städarbetet utförs, är näringsgrenen företagstjänster

(oftast kontorsstädning) vanligast. Hotell- och restaurangverksamhet, vård och omsorg (sjukhus, vårdinrättningar) och utbildning (skols, förskola) är andra stora arbetsplatser. Se figur 20, topp tio näringsgrenar.

Figur 20. Fördelning på arbetsplats per näringsgren

Näringsgren	Antal	Andel
M+N företagstjänster	31 973	51%
I hotell- och restaurangverksamhet	6 798	11%
Q vård och omsorg; sociala tjänster	6 178	10%
P utbildning	5 805	9%
L fastighetsverksamhet	3 121	5%
R+S+T+U kulturella och personliga tjänster mm.	3 107	5%
O offentlig förvaltning och försvar	1 644	3%
G handel	1 590	3%
B+C tillverkning och utvinning	1 582	2%
F byggverksamhet	1 500	2%

1.14 Nyregistrerade företag

Under en tioårsperiod har det registrerats över 2 300 nya städ- och serviceföretag. Under 2017 registrerades över 300 nya företag, vilket är 43 fler än året innan. Se figur 21.

Figur 21. Nyregistrerade städföretag

Registrerade företag 2005-2017	Antal
2005	86
2006	106
2007	133
2008	129
2009	113
2010	232
2011	293
2012	274
2013	234
2014	250
2015	268
2016	259
2017	302
Totalt	2 679

2.

Enkätundersökning

bland Serviceföretagens medlemsföretag

Enkätundersökningens resultat presenteras i denna del. Undersökningen har genomförts under 2018 och skickats ut till Almega Städ- och FM-företagens medlemmar.*

Årets undersökning visar att omsättning fortsätter att minska för Almega Serviceföretagens medlemsföretag. 39,2 procent (45,1 procent föregående år) av företagen har ökat antalet anställda. Av de som nyrekryterats under det senaste året kom närmare 50 procent från tidigare arbetslöshet.

Konkurrensen upplevs som ökande under de senaste åren av de flesta företagen med en ökad prispress som följd. Majoriteten av de tillfrågade företagen anser att de inte har kunnat höja priserna i samma takt som kostnaderna har ökat. Det är stor konkurrens från statliga och kommunala bolag på marknaden.

Offentlig upphandling

Företagens deltagande i offentliga upphandlingar minskar för fjärde året i rad. Det är närmare 67 procent av företagen som inte deltar i offentliga upphandlingar. Det är en ökning med 32 procentenheter i jämförelse med 2013.

Företagens deltagande i offentlig upphandling

- Deltar i stor omfattning: 14,2 procent (14,3 procent förra året)
- Deltar i mindre omfattning: 18,9 procent (25,4 procent vid förra året)
- Deltar inte i offentliga upphandlingar: 66,9 procent (60,3 procent vid förra året)

Underentreprenörer anlitas av 36,1 procent av företagen, vilket är en ökning med 8 procentenheter jämfört med föregående år. 14,9 procent av företagen har arbetat som underentreprenörer för FM-företag jämfört med 21 procent året innan.

Sjukfrånvaron hos Almegas medlemsföretag har ökat något från föregående år, 5,9 procent, jämfört med 5,8 procent föregående år. Sjukfrånvaron är lägre för tjänstemän än för kollektivanställda. För hela näringslivet är sjukfrånvaron för kollektivanställda 5,9 procent och för tjänstemän 2,3 procent. Som en intressant jämförelse kan nämnas att sjukfrånvaron i Norge för två år sedan var 8,4 procent i städ- och servicebranschen.

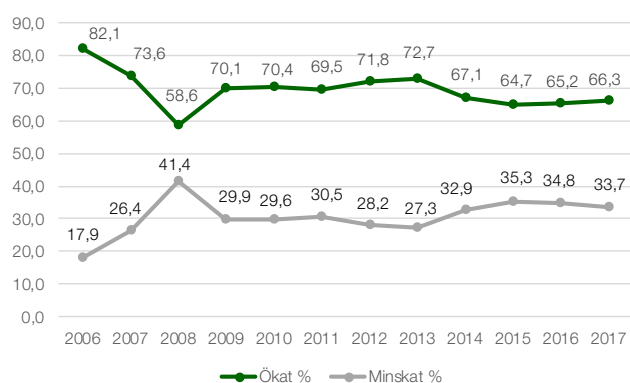
Kompetensutveckling för servicemedarbetare och arbetsledare måste öka anser majoriteten av företagen. Företagen anser också att kraven på yrkesutbildning i branschen har ökat de tre senaste åren. Samtidigt ökar andelen anställda som genomgått någon av branschens yrkesutbildningar SRY, PRYL eller liknande. Under 2018 utfärdades 783 SRY-yrkesbevis och 301 SRY-kompetensbevis. En allmän uppfattning är att utveckling och genomförande av utbildning bör ske i branschorganisationens regi.

*Städ- och serviceföretag

2.1 Konjunktur

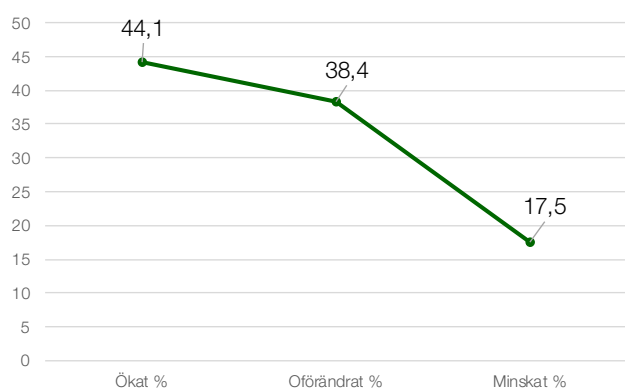
2018 års rapport visar att över 66,3 procent av företagen har haft en omsättningsökning. Andelen företag med en ökad omsättning växer för andra året. För 33,7 procent av företagen har haft negativ omsättningsutveckling, se figur 22.

Figur 22. Omsättningsutveckling (2007-2017)

Personalstyrkan har ökat för 44,1 procent av företagen (45,1 procent vid föregående år), se figur 23. Antalet årsanställda har ökat mest för de stora- och mellanstora företagen.

Figur 23. Personalstyrkans utveckling (2015-2017)

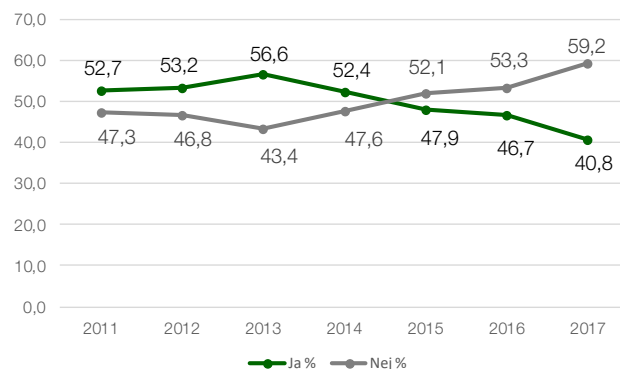

2.2 Bidrag

Det finns flera olika lönebidrag för företagen att söka från Arbetsförmedlingen vid nyanställningar. (Instegsjobb, lönebidrag, nystartsjobb, offentligt skyddat arbete, särskilt anställningsstöd, trygghetsanställning och utvecklingsanställning).

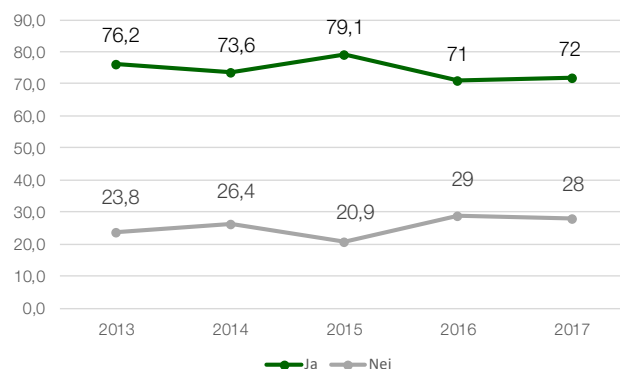
Enligt enkätsvaren är det 40,8 procent av företagen (46,7 procent föregående år) som har anställda med något av bidragen från arbetsförmedlingen, se figur 24.

Figur 24. Andel företag som har anställda med bidrag från Arbetsförmedlingen 2017

Mindre än 5 procent av alla anställda i branschen har ett lönestöd. De flesta svarande anger att det är en relativt liten andel anställda med bidrag, och andelen anställda med arbetsmarknadsstöd minskar för fjärde året i rad. Att bidragen snedvrider konkurrensen vid upphandlingar, är en allmän åsikt bland medlemsföretagen, se figur 25.

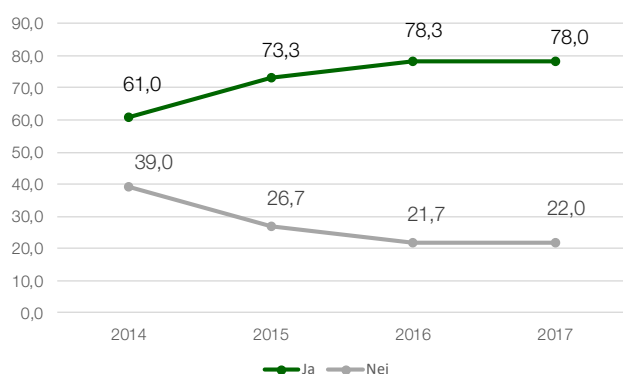
Figur 25. Har lönebidragen påverkat konkurrensen?

2.3 RUT-avdrag

78 procent av Almegas medlemsföretag erbjuder hushållsnära tjänster, vilket är en ökning med 17 procentenheter i jämförelse med 2014, se figur 26.

Figur 26. Andel företag som erbjuder hushållsnära tjänster (RUT)

Städbranschens värde* på den offentliga marknaden uppgår till över 5,5 miljarder kronor.

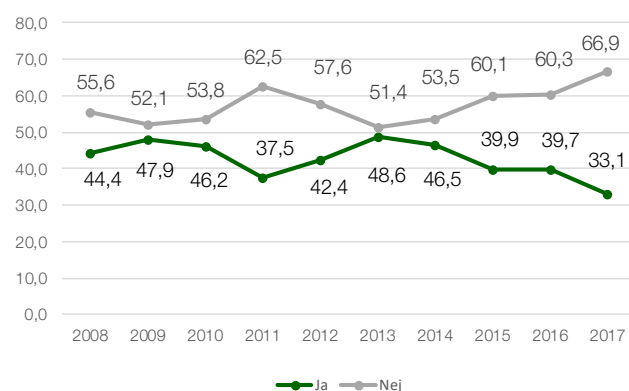
2.4 Offentlig upphandling

Företagens deltagande i offentliga upphandlingar minskar för tredje året i rad. Det är närmare 66,9 procent av företagen som inte deltar i offentliga upphandlingar. Det är en minskning med 15,5 procentenheter i jämförelse med 2013, se figur 27.

Företagens deltagande i offentlig upphandling

- Deltar i stor omfattning: 14,2 procent, jämfört med 14,3 procent föregående år
- Deltar i mindre omfattning: 18,9 procent, jämfört med 25,4 procent föregående år
- Deltar inte i offentliga upphandlingar: 66,9 procent, jämfört med 60,3 procent föregående år

Figur 27. Andel medlemsföretag som deltagit i offentlig upphandling

Företagens deltagande i offentliga upphandlingar minskar för tredje året i rad.

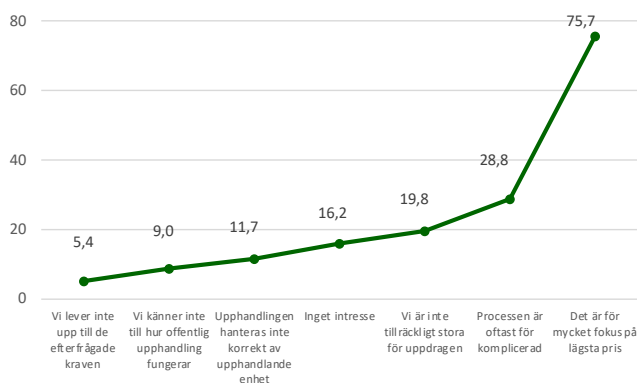
*Källa DoubleCheck

Företagens genomsnittliga andel av omsättningen som under 2017 kom från offentlig upphandling var i viktad form 27,8 procent. Motsvarande siffra under 2015 var 28,3 procent, vilket är en minskning med 0,5 procentenheter. Över 10 procent av offentliga upphandlingar tilldelades till företag som inte är medlemmar i en arbetsgivarorganisation, vilket kan ha koppling till de låga marknadspriserna inom offentliga städupphandlingar. Över 98 procent av kommunala upphandlingar har tilldelats till företag som hade lägst pris även om tilldelningskriterierna har varit ekonomiskt mest fördelaktigt anbud, det vill säga upphandlingen ska se till andra aspekter än pris.

Att allt för stort fokus läggs på lägstapris är något som de flesta svarande företagen i enkäten såg som en anledning till att inte delta i offentlig upphandling. Andra anledningar till att företag inte deltar i offentlig upphandling är att de anser att processen är för komplicerad eller att de inte anser sig tillräckligt stora för uppdraget.

Andra områden som lyftes fram som problematiska var kunskapsbrist hos upphandlande enhet samt en dålig uppföljning av ställda krav. De tre främsta problemområdena kvarstår således från åren innan, se figur 28.

Figur 28. Problem vid offentlig upphandling

Krav på villkor enligt kollektivavtal

Den 1 juni 2017 trädde nya bestämmelser i upphandlingslagarna i kraft. LOU, LUF och LUK kompletterades med bestämmelser om att vissa upphandlingar ska innehålla särskilda arbetsrättsliga villkor. Bestämmelserna avser upphandlingar över tröskelvärdena och enbart upphandlingar som påbörjats efter ikraftträdandet. Krav på arbetsrättsliga villkor ska ställas i branscher där det är behövligt, vilket anses vara fallet vid städupphandlingar. De villkor som ska ställas är lägsta nivå för arbetstid, lön och semester enligt ett centralt kollektivavtal.

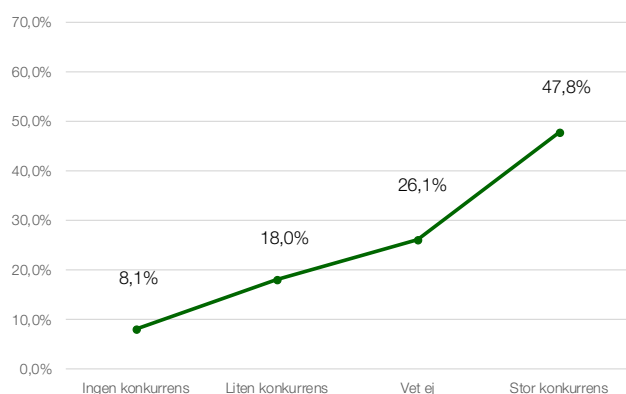

**Konkurrensen
från statliga och
kommunala bolag
upplevs som ett
ökande problem**

2.5 Konkurrens från offentligägda bolag

Konkurrensen från statliga och kommunala bolag upplevs som ett ökande problem. 47,8 procent (44,9 procent föregående år) av företagen anser att det är stor konkurrens och 19,9 procent upplever att det är liten konkurrens från statliga och kommunala bolag, se figur 29.

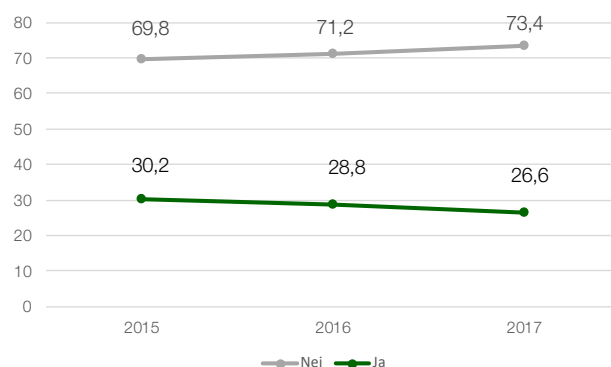
Figur 29. Konkurrens från statliga och kommunala bolag

2.6 Auktorisation

Intresset för att bli ett Auktoriserat Serviceföretag har ökat det senaste året. Idag finns det drygt 150 auktoriserade serviceföretag hos Almega Serviceföretagen. Anledningen är troligen ökade krav från upphandlare på auktorisation. Närmare 27 procent av Almegas medlemsföretag har varit med i en upphandling där det ställts krav på eller getts fördel att vara Auktoriserat Serviceföretag, se figur 30.

Figur 30. Antal företag som har deltagit i en upphandling med krav eller fördel av auktorisation

2.7 Prisutveckling*

Möjligheten att sätta priser som matchar företagens kostnader är helt avgörande för branschens totala utveckling. Varje år höjs företagens kostnader, främst till följd av löneutvecklingen för de anställda, där lönekostnaderna utgör företagens största utgiftspost. På uppdrag av Almegas medlemsföretag tar SCB fram ett städindex som redovisas två gånger per år och som följer företagens kostnadsutveckling.

Sedan år 2008 redovisar också SCB ett tjänsteprisindex för rengöring och lokalvård som följer hur de faktiska priserna förändras på marknaden. Genomsnittet för kostnadsökningar under de fem senaste åren är 2,4 procent per år. Det stödjer också företagens upplevelse om att kostnaderna har ökat mer än de kan höja priserna gentemot sina kunder. Denna utveckling med en ökad konkurrens och ökad prispress riskerar att hämma branschens totala utveckling i form av tillväxt, personalutveckling, utbildning och kvalitet. För att bibehålla marginalen är alltså företagen tvingade att öka avverkningen varje år. Nedan visas en jämförelse över pris- och kostnadsutveckling för branschen. Se figur 31.

Figur 30. Kostnads- och prisutveckling

År	SCB Städindex (november) kostnadsökning	CB Tjänsteprisindex prisökning	Differens
2017	2,30%	1,20%	110%
2016	2,90%	0,80%	-2,10%
2015	2,30%	1,85%	-0,45%
2014	2,30%	2,25%	0,05%
2013	2,10%	2,58%	0,48%
2012	3,10%	2,75%	-0,35%
2011	2,30%	1,74%	-0,56%
2010	1,60%	1,47%	-0,13%
2009	4,40%	2,20%	-2,20%
2008	4,40%	Start	
2007	6,60%		

* Underkapitel 2.7 grundar sig inte på data från Almegas medlemsundersökning, utan på siffror från Statistiska Centralbyrån (SCB).

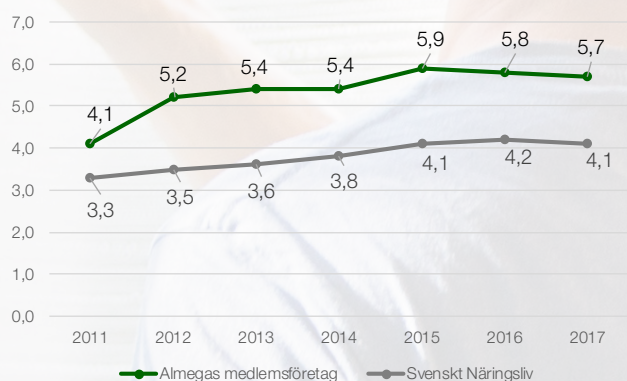
2.8 Personalstatistik

2.8.1 Sjukfrånvaro

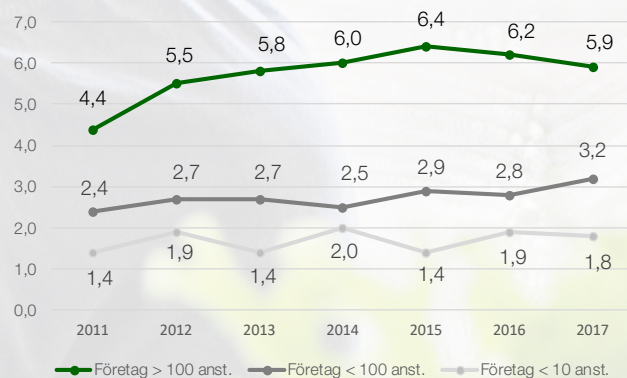
Sjukfrånvaron har minskat för Almega Serviceföretagens medlemmar för andra året i rad. Hos stora företag har sjukfrånvaron minskat med fem procentenheter. 59 procent av de anställda hos företagen arbetar heltid och 35 procent har genomgått en yrkesutbildning. Enligt Svenskt Näringsliv var sjukfrånvaron för kollektivanställda och tjänstemän i genomsnitt 4,1 procent 2017. Det är en minskning med 0,1 procentenheter jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron har under det fyra senaste åren har ökat med 0,3 procentenheter. För arbetare är sjukfrånvaron 5,9 procent och för tjänstemän 2,3 procent.

Utifrån svaren från Almegas medlemsföretag har stora företag betydligt högre sjukfrånvaro än små och mellanstora företag. Genomsnittet för samtliga är 5,7 procent, vilket är en minskning med 0,1 procentenheter i jämförelse med föregående år, se figur 32 och 33.

Figur 32. Sjukfrånvaro

Figur 33. Sjukfrånvaro företagsstorlek

2.8.2 Arbetstid

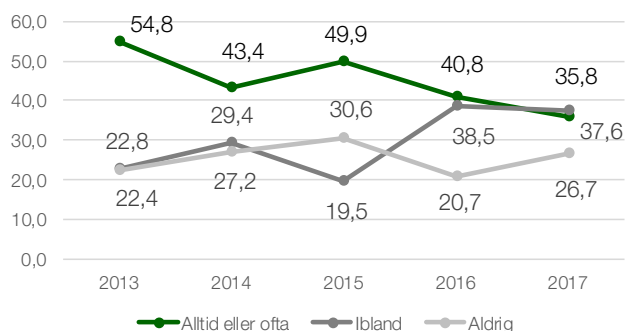
Hela 59 procent av de anställda på företagen arbetar heltid*. Bland stora företag är siffran närmre 71 procent, och hos de medelstora företagen arbetar 54,1 procent heltid. Hos de små företagen är antalet heltidsarbetande ännu lägre, 37 procent.

2.8.3 Yrkesutbildning

Närmare 35 procent av de anställda i företagen har genomgått en yrkesutbildning SRY/Pryl eller motsvarande utbildning. Siffrorna visar att företagen fortsätter att utveckla de anställdas kompetens. Att yrkesutbilda personalen är vanligast hos medelstora och stora företag.

Företagen anser att kraven på yrkesutbildning har ökat avsevärt i upphandlingar under de senaste två åren. Närmare 36 procent (40,8 procent 2015) säger att de absolut kan se en ökning. Företag anser att det måste kompletteras med en regelbunden uppföljning av utbildningen. Se figur 34.

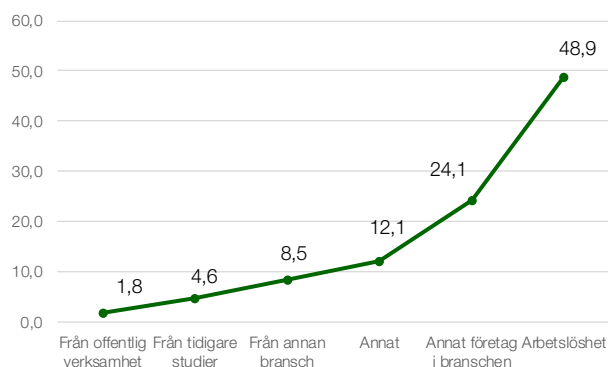
Figur 34. Krav på SRY/Pryl eller likvärdig utbildning i upphandlingar

2.8.4 Nyanställda

Närmare 95 procent (85 procent vid föregående år) av Almegas medlemsföretag anställt någon de senaste två åren. Av de som nyrekryterats under de senaste åren kom 48,9 procent (51,2 procent föregående år) från arbetslöshet jämfört med 33 procent under 2009 och 2010. Andelen som kommer från annan bransch eller från offentlig verksamhet minskar. Se figur 35.

Figur 35. Verksamhet som nyrekryterad personal kommer från (2017)

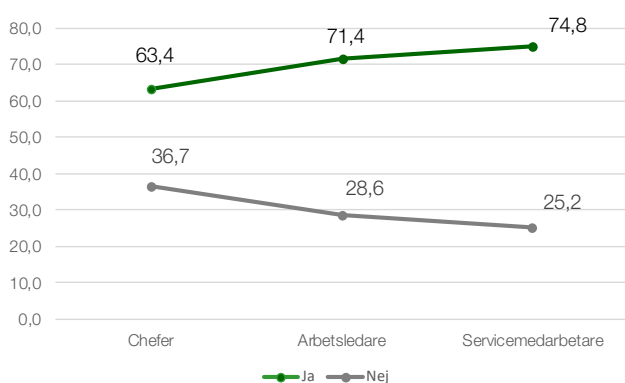
**Närmare
50 procent av de
nyanställda i städ-
och servicebranschen
kommer från
arbetslöshet**

*Heltid, 35 eller fler timmar i veckan

2.8.5 Kompetensutveckling

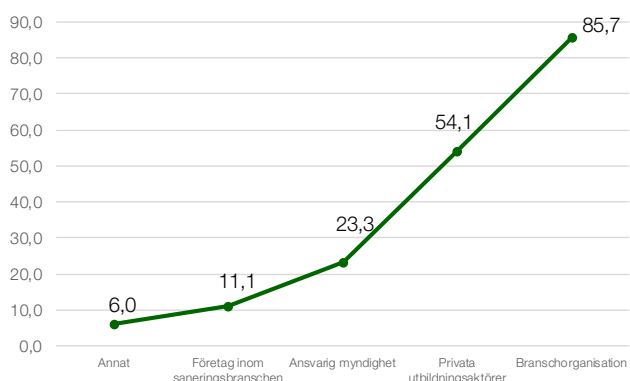
Årets undersökning visar återigen att det finns ett stort behov av kompetensutveckling för de anställda. Störst är behovet av kompetensutveckling för servicemedarbetare 74,8 procent (72,8 procent föregående år) och arbetsledare 71,4 procent (73,1 procent föregående år). Andelen av företagen som ser behov av att kompetensutveckla chefer ligger på 63,4 procent (62,4 procent föregående år). Se figur 36.

Figur 36. Behov av kompetensutveckling

Majoriteten, 85,7 procent av företagen (74,8 procent föregående år) har svarat att branschorganisationen bör erbjuda utbildningar inom städ- och servicebranschen (svaranden har haft möjlighet att markera flera svar), se figur 37.

Figur 37. Vem bör erbjuda utbildningar inom städ- och servicebranschen

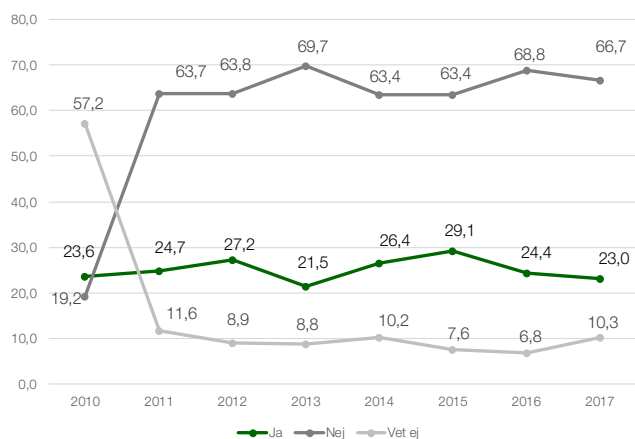
2.9 Standarder

Kännedomen om den Nordiska Städstandarden SS INSTA 800 – System för fastställande och bedömning av städ-kvalitet (tidigare SS 627801) minskar något i jämförelse med föregående år. Standarden är reviderad och publicerades under slutet av 2018. Den nya standarden består av två delar, mätsystemet är INSTA 800 System för fastställande och bedömning av städ-kvalitet del 1 och Certifiering på företags- och personnivå vid användande av SS-INSTA 800-1 del 2. Hos medelstora och stora företag används standarden i betydligt större omfattning. På större uppdrag (sjukhus, kommuner och stora privata företag) har standarden blivit branschstandard.

Andelen företag som använder standarden minskar något. Närmare 23 procent av de svarande bekräftar att företaget använder standarden, se figur 38. Bland stora företag ökar däremot användningen.

Det finns en ny standard vid städning inom vård och omsorg, SS 8760014, om rengöring och städning för minskad smittspridning inom vård och omsorg. Standarden anger kvalitetskriterier för godkänd hygien-nivå och rekommendationer för frekvens och arbetsordning samt beskriver ett antal mätmetoder för kontroll av hygieniska förhållanden.

Figur 38. Användningen av städstandarden SS 627801

3.

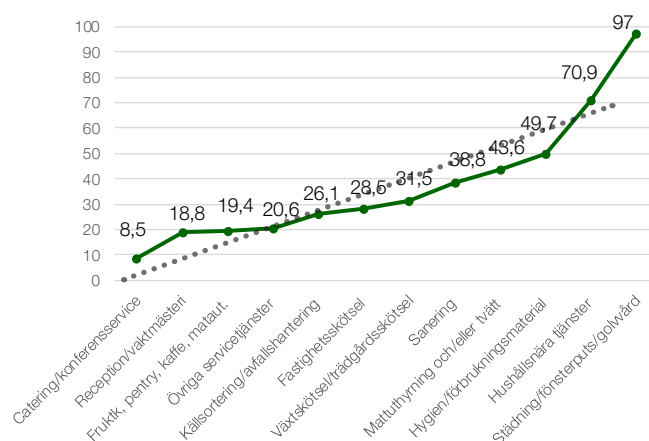
Facility Services

3. Facility Services

För sjätte året i rad har vi valt att ställa ett antal frågor till medlemsföretagen kring facility services. Allt fler företag erbjuder tjänster utöver städservice. Detta är en trend som pågått under en längre tid. Allt fler beställare efterfrågar fler typer av tjänster från samma leverantör, och hos många företag finns det ett intresse av att erbjuda dessa så kallade kringtjänster till kunden. Detta är också ett av de bidragande skälen till att branschen växer, eftersom fler företag erbjuder mer än traditionell städservice, se figur 39.

De vanligaste tjänsterna företagen erbjuder är städning, fönsterputs och golvvård vilket 97 procent av företagen har uppgivit. Största ökningen av de erbjudna tjänsterna under de sex senaste åren är hushållsnära tjänster, mattuthyrning, fruktkorgar och reception och vaktmästeri.

Figur 39. Erbjudna tjänster 2017

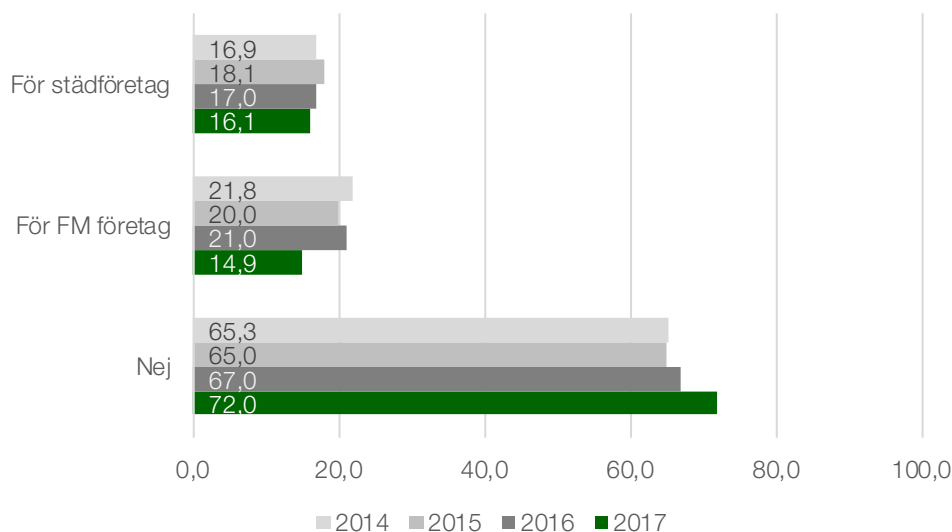

3.1 Underentreprenörer

Under 2017 har 14,9 procent av företagen arbetat som underentreprenörer för FM-företag, jämfört med 21 procent föregående år. Något större andel, 16,1 procent har varit underentreprenör för ett städföretag, se figur 40. För auktoriserade serviceföretag är omsättningsdelen som utförs av underentreprenörer 7 procent (8 procent föregående år). Det är vanligare att stora och mellanstora serviceföretag anlitar underentreprenörer jämfört med små företag.

En lägre andel av företagen, 36,1 procent, anlitar underentreprenörer, jämfört med föregående år, 44,1 procent. Se figur 41.

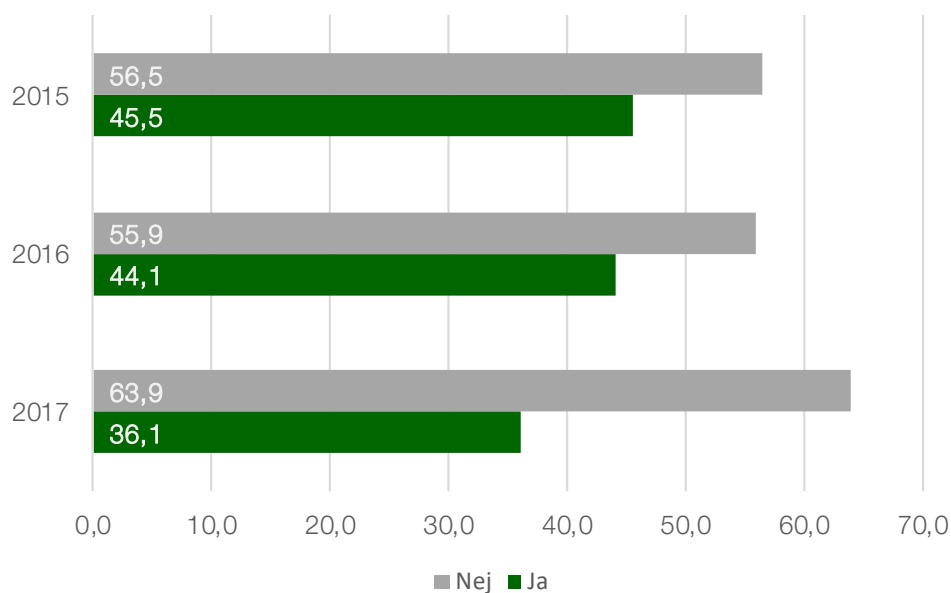
Figur 40. Andel företag som utför underentreprenader 2017

Verksamheten är ofta fönsterputs, mattvätt, golvvård samt kaffeservice, frukt- och växtservice. Omsättningsandelen

som genererats av underentreprenörer har minskat under senaste åren och medianen är 4 procent 2017.

Figur 41. Andel företag som anlitar underentreprenörer 2017

3.2 Outsourcing inom offentlig sektor

Outsourcade arbetstillfällen från offentlig sektor har totalt ökat med endast 7,7 procentenheter mellan 2005–2016 (beräkning av ett urval av tjänster). Den största minskningen av antal anställda inom offentlig sektor under perioden finns inom yrkesgrupperna telefonister, vaktmästare, fastighetsskötare, städare samt köks- och restaurangbiträden, där

vi ser en minskning med 18 procent. Antalet receptionister och trädgårdsanläggare har däremot ökat med 57 procent under samma tidsperiod, vilket visar att det fortfarande utförs en stor del av tjänsterna i egen regi. Nedan visas statistik av olika yrkeskategorier, se figur 42.

Den stora förskjutningen mellan yrkesgrupperna inom offentlig sektor kan betyda att man har ändrat benämningar på tjänsterna. Telefonister blir receptionister till exempel.

Sammanslaget har alla yrkesgrupper inom offentlig och privat sektor under perioden haft en mycket stor ökning.

Figur 42. Anställda inom FM-branschen

Yrken enligt SCB SSYK 2012	Antal i yrket	Andel FM	Antal pers. FM	Omsättning per anställd	Totalt
1721, 1722 och 3451 Restaurang chefer, köksmästare och souschefer	10 378	20%	2 076	1 250 000	2 594 500 000
2142 Civilingenjörer m.fl., bygg och anl.	13 453	20%	2 691	1 300 000	3 497 780 000
2143 Civilingenjörssyrken inom elektroteknik	26 644	10%	2 664	1 300 000	3 463 720 000
2161 Arkitekter m.fl.	5 789	20%	1 158	1 300 000	1 505 140 000
3112 Ingenjörer och tekniker inom bygg och anläggning	21 454	10%	2 145	1 300 000	2 789 020 000
3313 Redovisningsekonomer m.fl.	25 058	10%	2 506	500 000	1 252 900 000
3335 Fastighetsförvaltare m.fl.	5 448	50%	2 724	1 500 000	4 086 000 000
3341 Gruppledare och kontorspersonal	5 163	20%	1 033	500 000	516 300 000
3511 Drifttekniker, IT	11 324	10%	1 132	1 000 000	1 132 400 000
4111 Ekonomiassistenter m.fl.	38 828	10%	3 883	500 000	1 941 400 000
4112 Löne- och personaladministratörer	13 898	20%	2 780	500 000	1 389 800 000
4223 Telefonister	5 533	100%	5 533	750 000	4 149 750 000
4225 Kontorsreceptionister	14 419	100%	14 419	450 000	6 488 550 000
4322 Lager- och terminalpersonal	79 384	20%	15 877	450 000	7 144 560 000
5120 Kockar och kallskänkor	39 626	20%	7 925	1 200 000	9 510 240 000
5131 Hovmästare och servitörer	19 735	10%	1 974	1 200 000	2 368 200 000
5151 Städledare och husfruar	2 405	100%	2 405	600 000	1 443 000 000
5152 fastighetsskötare	40 397	100%	40 397	950 000	38 377 150 000
6113 trädgårdsanläggare m.fl.	13 593	50%	6 797	1 000 000	6 796 500 000
7134 Saneringsarbetare m.fl.	4 098	20%	820	1 300 000	1 065 480 000
7411 Installations- och serviceelektriker	31 394	50%	15 697	1 000 000	15 697 000 000
7412 Industrielektriker	7 075	50%	3 538	1 000 000	3 537 500 000
7420 Elektronikreparatörer och kommunikationselektriker m.fl.	10 612	50%	5 306	1 000 000	5 306 000 000
8344 Truckförare	11 836	10%	1 184	500 000	591 800 000
9111 Städare	75 156	100%	75 156	495 000	37 202 220 000
9120 Bilrekonditionerare, fönsterputsare och övriga rengöringsarbetare	700	100%	700	800 000	560 000 000
9412 Restaurang- och köksbiträden m.fl. biträden	66 906	20%	13 381	1 200 000	16 057 440 000
9610 Renhållnings- och återvinningsarbetare	8 875	30%	2 663	1 900 000	5 058 750 000
9622 Vaktmästare m.fl.	7 145	100%	7 145	480 000	3 429 600 000
9629 övriga servicearbetare	25 473	50%	12 737	450 000	5 731 425 000
Totalt	641 799		258 442		194 684 125 000

3.3 Standardisering av facility management

Det pågår ett ISO-standardiseringsarbete globalt. Arbetet omfattar att standardisera avtal, överenskommelser samt termer och definitioner. Arbetet har pågått sedan början av

2012 och beräknas fortgå 2020. Det finns idag sju Europa-standarder inom FM-området.

Om undersökningen och definitioner

Informationsinhämtningen till denna rapport har skett via statistikinsamling samt med hjälp av en enkätundersökning.

4.1 Definitioner

För att underlätta analysen och möjliggöra en differentiering mellan företag av olika storlekar har vi delat in företagen i fyra storleksgrupper baserat på antalet anställda:

- Mikroföretag: 1–9 anställda
- Små företag: 10–49 anställda
- Medelstora företag: 50–249 anställda
- Stora företag: 250 + anställda

Anställd är lika med årsanställd med en veckoarbetstid på 35 timmar eller mer.

Almega Serviceföretagen omfattar branscherna facility management (FM), fönsterputs, hemservice, sanering och städ.

4.2 Om enkätundersökningen

Enkätundersökningen skickades ut till 818 av Almega Städ- och FM-företagens medlemmar. Av dessa mottog 780 enkäten och 191 svarade. Det innebär en svarsfrekvens på 24,5 procent. Intresset att svara på enkäten var störst bland stora och medelstora företag, vilka motsvarar 76 procent av medlemmarnas omsättning.

4.3 Om statistiken

Statistiken i rapporten kommer från Svenskt Näringslivs lönestatistik, Soliditets Nordic Business Key (NBK), SCB, samt Almegas lönestatistik.

För definition av marknaden och statistikbearbetning har Nordic Business Keys branschkod Bisnode använts.

Statistiken har hämtats under oktober månad år 2018. Företagens uppgifter är hämtade från senast rapporterade årsredovisning, och motsvarar huvudsakligen kalenderårsredovisningar för 2017 samt för företag med brutet räkenskapsår 2016/2017.

5. Kontaktuppgifter

Har du frågor eller funderingar kring rapporten, kontakta:

Ari Kouvonon
Almega Serviceföretagen

Tel: 08-762 69 36
E-post: ari.kouvonen@almega.se

För elfte året i rad presenterar Almega Serviceföretagen en omfattande branschrapport för städ- och FM-branschen.

Vi redogör för uppdaterad statistik och nyckeltal för Almega Serviceföretagens medlemsföretag och för branschen i helhet, samt visar på viktiga trender och förändringar.

Serviceföretagen
● almega